

ДЖОН ЛОК ВТОРИ ТРАКТАТ ЗА УПРАВЛЕНИЕТО

87... Така става лесно да се различи кои са и кои не са съвместно членове на *политическо общество*. Тези, които са обединени в едно цяло и имат общ установен закон и съдилища, към които могат да се обърнат и които имат авторитета да разрешават споровете между тях и да наказват нарушителите, се намират в *гражданско общество* едни спрямо други; а онези, които нямат такива общи съдилища, имам предвид - на земята, все още се намират в естествено състояние като всеки от тях, поради липсата на някой друг, сам е съдия и палач, което, както вече изясних, е съвършеното *естествено състояние*.

88. По този начин държавата получава власт да установява какво наказание се полага за различните нарушения, извършени от членовете на това общество (което е *властта да се правят закони*), така както притежава властта да наказва всяка щета, нанесена на членовете ѝ от някой, който не е неин член (което е *властта да се сключва мир и обявява война*) като всичко това се прави, за да се съхрани, доколкото е възможно, собствеността на всеки член на обществото. Но макар че всеки, който е влязъл в гражданското общество и е станал член на някоя държава, **се** е отказал от своята власт да наказва престъпването на естествения закон, привеждайки в изпълнение собствената си присъда, то заедно с правото си да съди престъпленията, което е поверил на законодателната власт при всички случаи, в които може да се обърне към магистрата, той също така е дал на държавата право да употреби неговата сила в изпълнение на присъдите, произнесени от държава, когато и да бъде призован за това, стига те да са произсени или от самия него или от неговите представители. г тук ние виждаме първоизточника на *законодателната изпълнителната власт* на гражданското общество, който се състои в преценката с оглед на установените закони в каква степен трябва да се наказват престъпленията, когато са извършени в рамките на държавата, а също така и в определянето чрез конкретни съдебни решения, взети според обстоятелствата при всеки отделен случай, на степента, в която щетите трябва да бъдат възмездявани; и в двата случая, ако се наложи, се използва силата на всички членове а обществото.

89. Следователно, когато някакъв брой хора са обединени в едно общество по такъв начин, че всеки един от тях е отказва от своята власт да привежда в изпълнение природния закон и я предава на обществото, тогава и само тогава ние имаме *политическо или гражданско общество*. Това става когато някакъв брой хора, намиращи се в естествено състояние, встъпят в общество, за да образуват един ;арод, едно политическо тяло под едно върховно управление или пък когато някакъв човек се присъедини и включи във вече създадено управление. Чрез това той упълномощава обществото или (което е едно и също) неговата законо-юдателна власт да създава за него такива закони, каквито изисква публичното благо и за чието изпълнение той е тъжен да спомага така, както би правил за собствените си постановления. Това *изважда хората* от естественото състояние и ги поставя в рамките на *държава*, установявайки на земята съдия с авторитет да разрешава всички :порове и да възмездява всички щети, които могат да сполетят който и да е член на държавата; законодателната власт е представена от този съдия или от назначените от нея магистрати. И ако някъде съществува някакъв брой хора,

които, макар и събрани заедно, нямат такава решаваща власт, към която да се обърнат, то те са *все още в естествено състояние*.

...

ГЛАВА 8 ЗА ВЪЗНИКВАНЕТО НА ПОЛИТИЧЕСКИТЕ ОБЩЕСТВА

95. Понеже всички хора, както вече бе казано, са по природа свободни, равни и независими, то никой не може бъде изведен от това състояние и подчинен на политиката власт на друг човек без да е дал *съгласието* си за а. Единственият начин, по който някакъв човек може да се лиши от естествената си свобода и да *приеме ограниченията на гражданското общество*, е постигането споразумение с други хора да се съберат и обединят в общност, за да могат съвместно да живеят удобно, сигурно и мирно, спокойно да ползват собствеността си и за да бъдат по-добре защитени от онези, които не са членове на тази общност. Това може да се направи от всякакъв брой хора, тъй като свободата на останалите не се ограничава и те остават, както и преди свободни в естественото състояние. Когато по този начин някакъв брой хора *се съгласят да дадат една общност* или управление, те се сливат и образуват *едно политическо тяло*, в което *мнозинството* има право да действа и решава вместо останалите.

96. Когато някакъв брой хора са създали чрез съгласието на всеки от тях *общност*, те са направили тази *общност* едно тяло, с власт да действа като едно тяло, което се осъществява единствено чрез волята и решението на *мнозинството*. Това, което задвижва всяка общност, е единствено съгласието на членовете ѝ; и понеже онова, което едно тяло, трябва да се движи в една посока, необходимо е тялото да се движи натам, накъдето го носи по-голямата сила, която е *съгласието на мнозинството*, иначе е невъзможно то да действа или да продължава да съществува като едно тяло и *една общност* - нещо, за което са се споразумели чрез съгласието си всички негови членове; и така всеки е задължен по силата на това съгласие да се подчини на *мнозинството*. Затова виждаме, че в събранията, упълномощени да действат по силата на позитивните закони, в случаите, в които съответният закон, облякъл ги с власт, не постановява броя, *действието на мнозинството* се смята за действие на цялото и, разбира се, определя властта на цялото, която според закона на природата и разума принадлежи на мнозинството.

97. По този начин всеки човек, съгласил се заедно с другите да образува едно политическо тяло, подчинено на едно управление, поема пред всеки член на това общество задължението да се подчинява на решението на *мнозинството*, приемайки го за окончателно; в противен случай този *първоначален договор*, по силата на който той е встъпил заедно с другите в *едно общество*, не би означавал нищо и не би бил никакъв договор, ако човек бъде оставен свободен и не са му поставени повече ограничения освен онези, които е имал по-рано в естественото състояние. На какво би приличал тогава един такъв договор? В какво би се състояло новото задължение ако човек се обвързва с постановленията на обществото само дотолкова, доколкото смята за удобно и е съгласен да го прави? Той ще има все още същата голяма свобода, която е имал преди сключването на договора или която има всеки човек, намиращ се в естествено състояние, който би могъл да се подчини и съгласи на всякакви действия, стига те да го задоволяват.

...

ГЛАВА 19

ЗА РАЗПАДАНЕТО НА УПРАВЛЕНИЕТО

211. Този, който иска да постигне яснота по въпроса за *разпадането на управлението*, трябва на първо място да прокара разграничение между *разпадане на обществото* и *разпадане на управлението*. Това, което създава общността и събира хората от необвързаността на естественото състояние в *едно политическо общество*, е споразумението, което всеки от тях е сключил с останалите - да се обедини и действа като едно тяло, което по този начин да бъде една отделна държава. Обичайният и почти единствен начин, чрез който *този съюз се разпада*, е нахлуването на чужда сила, извършваща завоевателни действия спрямо хората. В този случай (понеже самите те не са в състояние да се поддържат и подкрепят подобно на едно *цяло* и *независимо* тяло) съюзът на хората, който принадлежи на съставеното от тях тяло, трябва задължително да се прекрати като така всеки се връща в състоянието, в което е бил по-рано и си връща свободата да се грижи за себе си и да осигурява своята безопасност, както намери за добре в някое друго общество. Винаги когато *обществото се разпада* управлението със сигурност не може да се запази. ...